

Relácie ekvivalencie

- Overte, či relácia R je relácia ekvivalencie na množine M .
  - M je ľubovoľná množina, $R = M \times M$;
  - M je ľubovoľná množina, $R = \{(x, x); x \in M\}$
  - $M = \mathbb{R}$, $R = \{(x, y) \in M \times M; x - y \in \mathbb{Z}\}$;
  - $M = \mathbb{Z}^2$, $R = \{(a, b), (c, d) \in M \times M; a + d = b + c\}$;
  - $M = \mathbb{N}^2$, $R = \{(a, b), (c, d) \in M \times M; a + d = b + c\}$;
  - $M = \mathbb{R}$, $R = \{(a, b) \in M \times M; |a - b| \leq 1\}$;
  - $M = \mathbb{R}$, $R = \{(x, y) \in M \times M; x^2 = y^2\}$;
  - $M = \mathcal{P}(\mathbb{N})$, t.j. M je množina všetkých podmnožín množiny $\mathbb{N}$ a $R = \{(A, B) \in M \times M; A \Delta B \text{ je konečná}\}$ (t.j. množiny A a B sú v relácii R , ak ich symetrický rozdiel $A \Delta B = (A \setminus B) \cup (B \setminus A)$ je konečná množina);
  - $M = \mathcal{P}(\mathbb{N})$, $R = \{(A, B) \in M \times M; \text{existuje bijekcia z } A \text{ do } B\}$;
  - $M = \mathbb{Z}$; $R = \{(x, y) \in M \times M; 3 \mid x + 2y\}$;
  - $M = \mathbb{R}$, $R = \{(x, y) \in M \times M; x - y \in \mathbb{Q}\}$;
  - $M = \mathbb{R}^2$; $R = \{(x_1, x_2), (y_1, y_2) \in M \times M; x_1 = y_1\}$;
  - $M = \mathbb{R}^2$; $R = \{(x_1, x_2), (y_1, y_2) \in M \times M; x_1 = y_1 \wedge x_2 = y_2\}$;
  - $M = \mathbb{R}^2$; $R = \{(x_1, x_2), (y_1, y_2) \in M \times M; x_1 = y_2 \wedge x_2 = y_1\}$;
  - $M = \{f: \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{Z}\}$, t.j. M je množina všetkých zobrazení zo $\mathbb{Z}$ do $\mathbb{Z}$; $R = \{(f, g) \in M \times M; f(1) = g(1)\}$;
  - $M = \{f: \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{Z}\}$, t.j. M je množina všetkých zobrazení zo $\mathbb{Z}$ do $\mathbb{Z}$; $R = \{(f, g) \in M \times M; f(1) = g(0)\}$;
  - $M = G$, kde $(G, \circ)$ je grupa, H je podgrupa grupy G a $R = \{(x, y) \in M \times M; xy^{-1} \in H\}$. Sú niektoré relácie uvedené v ostatných častiach špeciálne prípady tejto relácie?
  - M je ľubovoľná množina, $f: M \rightarrow S$ je ľubovoľné zobrazenie a $R = \{(x, y) \in M \times M; f(x) = f(y)\}$. (=LAG1, 1.6.12(1)) Sú niektoré relácie uvedené v ostatných častiach špeciálne prípady tejto relácie?
- Kolko existuje relácií ekvivalencie na trojprvkovej množine $\{0, 1, 2\}$?
- Dokážte: Ak R_1 a R_2 sú relácie ekvivalencie na tej istej množine M , tak aj $R = R_1 \cap R_2$ je relácia ekvivalencie na M . (Všimnite si, že $(a, b) \in R \Leftrightarrow (a, b) \in R_1 \wedge (a, b) \in R_2$.)

Faktorové grupy

- Ukážte, že faktorová grupa G/H je izomorfná s grupou K . (Aspoň jednu úlohu skúste vyriešiť priamo pomocou definície faktorovej grupy a aspoň jednu úlohu pomocou vety o faktorovom izomorfizme.)
  - $G = (\mathbb{R} \times \mathbb{R}, +)$, $H = \{(x, y); x + 2y = 0\}$, $K = (\mathbb{R}, +)$;
  - $G = (\mathbb{R} \times \mathbb{R}, +)$, $H = \{(x, 3x); x \in \mathbb{R}\}$, $K = (\mathbb{R}, +)$;
  - $G = (\mathbb{C}, +)$, $H = \mathbb{R}$, $K = (\mathbb{R}, +)$;
  - $G = (\mathbb{Z}_8, +)$, $H = 2\mathbb{Z}_4 = \{0, 2, 4, 6\}$, $K = (\mathbb{Z}_2, +)$;
  - $G = (\mathbb{Z}_8, +)$, $H = 4\mathbb{Z}_2 = \{0, 4\}$, $K = (\mathbb{Z}_4, +)$;
  - $G = (\mathbb{C} \setminus \{0\}, \cdot)$, $H = \mathbb{R} \setminus \{0\}$, $K = \{c \in \mathbb{C}; |c| = 1\}$;
  - $G = (\mathbb{C} \setminus \{0\}, \cdot)$, $H = \mathbb{R}^+ = \{x \in \mathbb{R}; x > 0\}$, $K = \{c \in \mathbb{C}; |c| = 1\}$;
  - $G = (\mathbb{Z}, +)$, $H = 4\mathbb{Z} = \{4z; z \in \mathbb{Z}\}$, $K = \mathbb{Z}_4$;
  - $G = (\mathbb{R} \setminus \{0\}, \cdot)$, $H = \mathbb{R}^+$, $K = (\mathbb{Z}_2, +)$;
  - $G = (\mathbb{R}^*, \cdot)$, $H = \{\pm 1\}$, $K = (\mathbb{R}^+, \cdot)$
- Zistite, či dané grupy sú izomorfné. V celom cvičení budeme ako S označovať grupu $(\{c \in \mathbb{C}; |c| = 1\}, \cdot)$ (prípadne množinu prvkov tejto grupy) a $C_n = (\{c \in \mathbb{C}; c^n = 1\}, \cdot)$
  - $(\mathbb{C} \setminus \{0\}, \cdot) / \{c \in \mathbb{C}; c^n \in \mathbb{R} \setminus \{0\}\}$, $(\mathbb{C} \setminus \{0\}, \cdot) / \mathbb{R}^+$ (pod $\mathbb{R}^+$ tu myslíme kladné reálne čísla, čiže $0 \notin \mathbb{R}^+$), S

- b) $(\mathbb{R}, +)/\mathbb{Z}, S/C_n, S$
- c) $(\mathbb{C} \setminus \{0\}, \cdot), (\mathbb{C} \setminus \{0\}, \cdot)/C_n$
- d) $(\{c \in \mathbb{C}; c^n \in \mathbb{R} \setminus \{0\}\}, \cdot)/\mathbb{R}^+, C_n$
- e) $(\{c \in \mathbb{C}; c^n \in \mathbb{R} \setminus \{0\}\}, \cdot)/C_n, \mathbb{R}^+$
- f) $C_{12}/C_4, \mathbb{Z}_3$
- g) $(\mathbb{Z}_2 \times \mathbb{Z}_3, +)/(\mathbb{Z}_2 \times \{0\}), \mathbb{Z}_3$